

Piotr Kuna

"Staatsordnung und politisches System", T. I, Urszula Burda, Agnieszka Dickel, Magdalena Olpińska, Warszawa 2008 : [recenzja]

Lingwistyka Stosowana / Applied Linguistics / Angewandte Linguistik nr 1, 262-264

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Dzięki zamieszczonemu na ostatnich stronach kluczowi oraz dwujęzycznemu glosariuszowi, zawierającemu pełen zestaw słownictwa użytego w tekstach, podręcznik przeznaczony jest również do samodzielnej nauki. Od uczącego wymaga on jednak znajomości języka niemieckiego na poziomie zaawansowanym oraz posiadania przynajmniej podstawowej wiedzy z dziedziny gospodarki, a po części także prawa i administracji. Poprzez liczne odwołania (m.in. do źródeł internetowych) podręcznik dostarcza uczącemu się dodatkowych informacji oraz podaje linki pozwalające pogłębić wiedzę specjalistyczną prezentowaną w ramach poszczególnych rozdziałów. Możliwość odwołania się do stron internetowych powinna zrekompensować brak multimedialności podręcznika, bazującego przede wszystkim na słowie pisanym, co z kolei odbiera uczącemu się szansę sprawdzenia i rozwijania swoich umiejętności rozumienia języka specjalistycznego ze słuchu. Na wyróżnienie zasługują natomiast dobór tekstów, współczesna tematyka, bogactwo zaoferowanego słownictwa oraz merytoryczne przedstawienie najważniejszych zagadnień gospodarczych, prawnych i administracyjnych, będących nieodzownymi nie tylko w kontaktach oficjalnych (biznesowych, politycznych etc.), ale także na płaszczyźnie towarzyskiej czy w życiu codziennym.

Piotr K u n a

Urszula BURDA, Agnieszka DICKEL, Magdalena OLPIŃSKA
***Staatsordnung und politisches System*, tom I. Wydawnictwo C.H.**
Beck, Warszawa 2008, 117 s.

Podręcznik *Staatsordnung und politisches System* to pierwszy tom z dwunastotomowego zbioru z serii Polens Wirtschafts- und Rechtssystem. Cała seria jest rozwinięciem i pogłębieniem pilotażowej publikacji *Wirtschaftsdeutsch*. Według autorek, będących pracownikami naukowo-dydaktycznymi Katedry Języków Specjalistycznych Uniwersytetu Warszawskiego i doświadczonymi wykładowcami języka niemieckiego, zwłaszcza kursów dla tłumaczy tekstów ekonomicznych i prawnych, głównym założeniem podręcznika i zarazem całej serii jest przybliżenie uczącemu języka specjalistycznego oraz wiedzy fachowej, co w recenzowanym tomie realizowane jest w ramach ustroju państwa polskiego oraz jego systemu politycznego. Już w przedmowie autorki zaznaczają, iż adresaci mają do czynienia z podręcznikiem do nauki języka, a nie z książką popularnonaukową spełniającą pewne wymagania ścisłości naukowej.

Adresatami podręcznika są polscy studenci kierunków ekonomicznych i prawnych, uczący się języka niemieckiego jako języka obcego, a także nauczyciele języka niemieckiego, jak i osoby zawodowo posługujące się niemieckim językiem gospodarczym i/lub prawnym. Spośród adresatów podręcznika autorki nie wykluczają osób niemieckojęzycznych, dążących do lepszego zrozumienia stosunków

gospodarczych i politycznych w Polsce oraz pogłębienia wiedzy z zakresu polskiej gospodarki, prawa czy polityki.

Odnosnie struktury podręcznik rozpoczyna się spisem treści, tj. spisem zagadnień poruszanych w poszczególnych rozdziałach, po nim następuje wyjaśnienie użytych w podręczniku skrótów i wymienienie bibliografii, zawierającej zarówno pozycje książkowe, jak i przeważające ilościowo pozycje internetowe. W pierwszym tomie znalazło się osiem rozdziałów i tak pierwszy z nich zatytułowany „Verfassungsrecht” (Prawo konstytucyjne) omawia polską konstytucję jako fundament wolności oraz praw człowieka i obywatela, a tym samym sięga do źródeł polskiego prawodawstwa. Rozdział drugi „Parteien Und Wahlen” (Partie i wybory) przedstawia polskie partie polityczne, porusza kwestie wyborów i ordynacji wyborczej oraz omawia postanowienia konstytucyjne odnośnie wyborów i czasu trwania poszczególnych kadencji. W rozdziale trzecim zatytułowanym „Gesetzgebungsverfahren” (Procedura ustawodawcza) opisana jest droga legislacyjna (projekty ustaw, pierwsze, drugie i trzecie czytanie). Rozdział czwarty *Exekutive* (Władza wykonawcza) poświęcony jest Radzie Ministrów, Premierowi oraz Prezydentowi. Rozdział piąty „Verfassungsorgane der staatlichen Kontrolle und des Rechtsschutzes” (Konstytucyjne organy kontroli państwowej i ochrony prawa) przedstawia instytucję Najwyższej Izby Kontroli, Rzecznika Praw Obywatelskich oraz instytucję Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji. W rozdziale szóstym zatytułowanym „Andere Organe des Rechtsschutzes und der Rechtskontrolle” (Inne organy kontroli i ochrony prawnej) poruszane są kwestie Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, kompetencji i struktury prokuratury oraz struktury i głównych zadań policji. Rozdział siódmy „Gerichtsbarkeit” (Sądownictwo) prezentuje i omawia następujące zagadnienia: sądownictwo powszechne, wojskowe, Sąd Najwyższy, Trybunał Konstytucyjny, Trybunał Stanu oraz Krajowa Rada Sądownictwa. Ostatni rozdział (ósmo) zatytułowany „Schiedsgerichte” poświęcony jest sądom polubownym (arbitrażowym). Całość rozdziałów zamyka klucz do zamieszczonych po każdym rozdziale ćwiczeń oraz dwa glosariusze: niemiecko-polski i polsko-niemiecki.

Zaproponowane zadania umożliwiają powtórkę najważniejszych terminów zawartych w prezentowanych tekstach, ich lepsze przyswojenie oraz utrwalanie i usystematyzowanie wiedzy specjalistycznej. Od uczącego się wymagają one odpowiedzi na pytania do tekstu, podania niemieckich ekwiwalentów, przyporządkowania terminów definicjom, uzupełnienia luk w tekście, odpowiedzi na pytania o rozstrzygnięcie, tłumaczenia zdań na język niemiecki, przyporządkowania niemieckich czasowników niemieckiej grupie nominalnej i połączenia z polskim ekwiwalentem, wyjaśnienia podanych terminów specjalistycznych, odpowiedzi na pytania związane z tekstem (a nie bezpośrednio do tekstu), zajęcia stanowiska i jego uzasadnienia oraz zreferowania tekstu, bądź innego związanego z tekstem, a narzuconego w ćwiczeniu tematu. Wśród ćwiczeń znalazło się także zadanie gramatyczne wymagające uzupełnienia końcówek przymiotników.

Przedstawione w podręczniku zagadnienia z dziedziny gospodarki, prawa i polityki opierają się na materiałach autentycznych, co z jednej strony zapewnia rzeczowość, z drugiej natomiast nie wyklucza mogących pojawić się w tekstach pomyłek,

przed czym autorki ostrzegają. Poruszana w tekstach poszczególnych rozdziałów problematyka, odzwierciedlająca polskie życie gospodarcze i polityczne, nie stanowi kontinuum, a zatem dopuszcza wybiórczą, zorientowaną na zainteresowania uczącego, a dzięki zawartemu w podręczniku kluczowi także samodzielną pracę z podręcznikiem. Główny nacisk recenzowanej pozycji położony został na wiedzę specjalistyczną i terminologię, o czym świadczy chociażby przewaga bazujących na tekstach ćwiczeń leksykalnych, co sprawia, że podręcznik realizuje przedstawione przez autorki założenia. Na uwagę zasługuje również fakt, iż *Staatsordnung und politisches System* to pierwszy (traktując *Wirtschaftsdeutsch* jako wersję pilotażową) tak dokładnie zajmujący się polską rzeczywistością polityczną i gospodarczą podręcznik do nauki języka niemieckiego. Nie można w tym miejscu nie przypomnieć, że to przecież przede wszystkim realia, jako podstawowe wyznaczniki kultury, stwarzają największe bariery językowe w komunikacji międzykulturowej.

Piotr K u n a

Anna BEDNARCZYK *W poszukiwaniu dominanty translatorskiej.*
Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008, 165 s.

W serii wydawniczej PWN pt. „Przekład – mity i rzeczywistość” poświęconej teoretycznym i praktycznym problemom przekładu pojawiła się w 2008 r. kolejna ciekawa pozycja. Jest nią książka Anny Bednarczyk, która próbuje udzielić odpowiedzi na pytanie, czy istnieje dominanta translatorska. Inaczej mówiąc, autorka chce przedyskutować, co w procesie przekładu należy zachować, a także w jaki sposób przekład oceniać.

Już we wstępie do książki Bednarczyk nakreśla pola eksploracji, które zamierza omówić. Nie jest to tylko – jak sama sugeruje – problematyka różnicy dominant wyznaczonych zarówno dla tłumacza oraz dla krytyka przekładu, jak i przez tłumacza oraz przez krytyka przekładu. Tę tezę zresztą będzie chciała udowodnić w recenzowanej monografii. Głównym zagadnieniem badawczym są u Bednarczyk kwestie wyborów translatorskich oraz ich asocjacyjnego kontekstu, a także problematyka kulturowych aspektów przekładu. Stąd praca wpisuje się wyraźnie w nurt współczesnych koncepcji translatorskich odnoszących się do przekładu literackiego.

Omawiana publikacja składa się ze wstępu, siedmiu rozdziałów, zakończenia, bibliografii oraz dwóch indeksów: rzeczowego i z nazwiskami. W pierwszym rozdziale autorka deklaruje się jako zwolenniczka takiej nauki o tłumaczeniu, która korzysta – stanowiąc odrębną dziedzinę badawczą – zarówno z osiągnięć językoznawstwa, jak i literaturoznawstwa. Ponadto interesuje ją nie tylko ustalanie adekwatności przekładu, lecz przede wszystkim eksplikacja przesunięć translatorskich oraz translatorska transformacja obrazów poetyckich. W tym miejscu autorka różni dwa rodzaje dominant: translatoryczną i translatorską. Ta pierwsza „pełni